

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. lapkričio 21 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Savarankiškai dirbantys prekybos agentai – Direktyva 86/653/EEB – 1 straipsnio 2 dalis – Sąvoka „prekybos agentas“ – Savarankiškai dirbantis tarpininkas, vykdamas veiklą iš atstovaujamojo įmonės – Kitų užduočių, nesusijusių su derybomis dėl prekių pardavimo ar pirkimo atstovaujamojo naudai, vykdymas“

Byloje C-452/17

dėl *tribunal de commerce de Liège* (Lježo komercinių bylų teismas, Belgija) 2017 m. liepos 20 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2017 m. liepos 27 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Zako SPRL

prieš

Sanidel SA

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro ketvirtosios kolegijos pirmininko pareigas einantis septintosios kolegijos pirmininkas T. von Danwitz, teisėjai K. Jürimäe (pranešėja), C. Lycourgos, E. Juhász ir C. Vajda,

generalinis advokatas M. Szpunar,

posėdžio sekretorė V. Giacobbo-Peyronnel, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. gegužės 17 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Sanidel SA*, atstovaujamos advokato H. Deckers,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze, M. Hellmann ir E. Lanckenau,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* P. Garofoli,
- Europos Komisijos, atstovaujamos J. Hottiaux ir L. Malferrari,

susipažinęs su 2018 m. liepos 25 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: prancūzų.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1986 m. gruodžio 18 d. Tarybos direktyvos 86/653/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su savarankiškai dirbančiais prekybos agentais, derinimo (OL L 382, 1986, p. 17; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 177) 1 straipsnio 2 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Zako SPRL* ir *Sanidel SA* ginčą dėl paslaugų apmokėjimo ir komisinio atlyginimo sumokėjimo nutraukus abiejų šių bendrovių sudarytą susitarimą.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Direktyvos 86/653 antroje ir trečioje konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„[K]adangi nacionalinių įstatymų dėl komercinio atstovavimo skirtumai iš esmės daro įtaką konkurencijos sąlygoms ir pačios veiklos vykdymui [Europos Sąjungoje] bei kenkia tiek prekybos agentams *vis-à-vis* jų atstovaujamesiems, tiek prekybinių sandorių saugumui; kadangi, be to, tokie skirtumai iš esmės kliudo sudaryti ir vykdyti komercinio atstovavimo sutartis, kai atstovaujamas ir prekybos agentas yra įsisteigę skirtingose valstybėse narėse;

kadangi prekyba tarp valstybių narių turėtų vykti tokiomis sąlygomis, kurios yra panašios į vienoje bendroje rinkoje esančias sąlygas, todėl būtina suderinti valstybių narių teises sistemas, kiek to reikalauja deramas bendrosios rinkos veikimas; kadangi šiuo požiūriu įstatymų kolizijai taikomos teisės normos komercinio atstovavimo atveju nepašalina pirmiau minėtų prieštaravimų ir jų nepašalintų, netgi jeigu jos būtų suvienodintos, dėl to pasiūlytas suderinimas, nepaisant tokių normų buvimo, yra būtinas.“

- 4 Šios direktyvos 1 straipsnyje numatyta:

„1. Šioje direktyvoje numatytos derinimo priemonės taikomos valstybių narių įstatymams ir kitiems teisės aktams, reglamentuojantiems prekybos agentų ir jų atstovaujamųjų santykius.

2. Šioje direktyvoje prekybos agentas – tai savarankiškai dirbantis tarpininkas, kuris turi ilgalaikį įgaliojimą derėtis dėl prekių pardavimo arba pirkimo kito asmens (toliau – atstovaujamas) naudai arba derėtis ir sudaryti tokius sandorius tokio atstovaujamojo naudai ir jo vardu.

3. Šioje direktyvoje prekybos agento sąvoka pirmiausia neapima toliau išvardytų asmenų:

- kurie, patys būdami darbuotojais, yra įgalioti prisiimti įsipareigojimus, įpareigojančius bendroves arba asociacijas,
- partnerių, kurie teisėtai turi įgaliojimus prisiimti įsipareigojimus, įpareigojančius kitus jo partnerius,
- administratorių, likvidatorių arba patikėtinių, skiriamų bankroto atveju.“

- 5 Minėtos direktyvos 2 straipsnyje nustatyta:

„1. Ši direktyva netaikoma:

- prekybos agentams, kurių veikla nėra apmokama,

- prekybos agentams, vykdančiams savo veiklą prekių biržose arba prekių rinkose, arba
  - organizacijai, kuri yra žinoma kaip *Crown Agents for Overseas Governments and Administrations* (Didžiosios Britanijos užjūrio vyriausybių ir administracijų investicinė agentūra), įsteigta pagal 1979 m. Jungtinės Karalystės investicinės agentūros įstatymą, bei jos filialams.
2. Kiekviena valstybė narė turi teisę numatyti, kad ši direktyva nebūtų taikoma tiems asmenims, kurių prekybos agentų veikla pagal tos valstybės narės teisę yra laikoma nepagrindine.“
- 6 Tos pačios direktyvos 3 straipsnyje nurodyta:
- „1. Vykdydamas savo veiklą, prekybos agentas privalo paisyti savo atstovaujamojo interesų ir elgtis rūpestingai bei sąžiningai.
2. Prekybos agentas pirmiausia privalo:
- a) tinkamai stengtis derėtis dėl sandorių, o prireikus sudaryti jam pavestus sandorius;
  - b) perduoti savo atstovaujamojam visą turimą būtiną informaciją;
  - c) laikytis atstovaujamojo duot[ų] protingumo kriterijų atitinkančių instrukcijų.“

Belgijos teisė

- 7 Direktyva 86/653 į Belgijos teisę perkelta 1995 m. balandžio 13 d. *loi relative aux contrats d'agence commerciale* (Komeracinio atstovavimo sutarčių įstatymas; *Moniteur belge*, 1995 m. birželio 2 d., p. 15621; toliau – 1995 m. įstatymas). 1995 m. įstatymo, galiojusio pagrindinėje byloje nagrinėjamu laikotarpiu, 1 straipsnyje komercinio atstovavimo sutartis apibrėžta taip:
- „Komeracinio atstovavimo sutartis – tai tokia sutartis, pagal kurią viena šalis, prekybos agentas, turinti ilgalaikį įgaliojimą, gali savarankiškai ir atlygintinai kitos šalies, atstovaujamojo, vardu ir jos naudai derėtis ir prireikus sudaryti sandorius. Prekybos agentas savo veiklą organizuoja savarankiškai ir laisvai disponuoja savo laiku.“
- 8 1995 m. įstatymo 26 straipsnyje buvo nustatyta:
- „Iš atstovavimo sutarties atsirandantiems reikalavimams ieškinio senaties terminas yra vieni metai po šios sutarties nutraukimo arba penkeri metai po veiksmų, dėl kurių pareikštas ieškinys, tačiau šis terminas negali būti ilgesnis nei vieni metai po sutarties nutraukimo.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 9 *Zako*, užsiimančią, be kita ko, baldų, mašinų, įrenginių, kompiuterių įrangos ir elektrinių buitinių prietaisų pirkimu ir pardavimu, ir *Sanidel*, prekiaujančią sanitarine įranga ir montuojamomis virtuvėmis, nuo 2007 m. pabaigos siejo nerašytinis susitarimas. Nuo to laiko *Zako* vadovas buvo atsakingas už *Sanidel* montuojamas virtuves.
- 10 2012 m. spalio 30 d. *Sanidel* pranešė *Zako*, kad be išankstinio įspėjimo ir kompensacijos nutraukia šį susitarimą.

- 11 Remdamasi 1995 m. įstatymu, *Zako* oficialiai išpėjo *Sanidel*, kad ji turi sumokėti jai kompensaciją už išpėjimo termino nesilaikymą ir kompensaciją už klientus, taip pat apmokėti dvi sąskaitas ir sumokėti komisinių atlyginimą. *Sanidel* atsisakė atlikti šiuos mokėjimus dėl to, kad ją ir *Zako* siejusi sutartis yra ne komercinio atstovavimo, o paslaugų teikimo sutartis.
- 12 *Zako* vadovas pareiškė ieškinį *tribunal du travail de Marche-en-Famenne* (Fameno Markos darbo teismas, Belgija), prašydamas priteisti iš *Sanidel* kompensacijas ir nesumokėtą komisinių atlyginimą. 2014 m. vasario 21 d. sprendimu tas teismas šį ieškinį pripažino priimtiniu, tačiau nepagrįstu, nes šalių susitarimas laikytinas ne „komercinio atstovavimo sutartimi“, o „paslaugų teikimo sutartimi“. Šis sprendimas buvo patvirtintas 2015 m. rugsėjo 9 d. *cour du travail de Liège* (Lježo darbo teismas, Belgija) sprendimu.
- 13 Tuomet *Zako* kreipėsi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą ir šį kartą grįsdama savo ieškinį nurodė, kad buvo sudaryta paslaugų teikimo sutartis. Tame teisme *Sanidel* savo ruožtu teigia, kad šalių susitarimas turi būti laikomas „komercinio atstovavimo sutartimi“, todėl *Zako* ieškinys yra nepriimtinas, nes buvo pareikštas pasibaigus nacionalinėje teisėje numatytam vienų metų terminui.
- 14 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamo susitarimo kvalifikavimo. Jis nurodo, kad *Zako* vykdė šias įvairias užduotis *Sanidel* naudai: parinko prekes ir tiekėjus, priėmė sprendimus dėl prekybos politikos, aptarnavo klientus, rengė virtuvių planus ir komercinius pasiūlymus, derėjosi dėl kainų, pasirašė užsakymus, atliko matavimus vietoje, sprendė ginčus, vadovavo padalinio darbuotojams (sekretorėms, pardavėjams ir montuotojams), kūrė ir valdė elektroninių pardavimų interneto svetainę, vystė pardavimus, ieškodama perpardavėjų, nekilnojamojo turto projektų plėtotojų, paslaugų teikėjų, derėjosi dėl subrangos sutarčių ir jas sudarė *Sanidel* naudai. *Zako* gaudavo mėnesinę fiksuoto dydžio 5 500 EUR sumą, kompensacijas už kelionės išlaidas ir kasmetinį komisinių atlyginimą, kurio dydis pagrindinėje byloje nagrinėjamu laikotarpiu svyravo nuo 5 197,53 EUR iki 30 574,19 EUR. *Zako* atstovas *Sanidel* įmonėse turėjo nuolatinę darbo vietą su tiesiogine telefono linija ir elektroninio pašto adresu. Neginčijama, kad šis atstovas savo užduotis vykdė visiškai savarankiškai.
- 15 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad derybos vyko ir sutartys buvo sudaromos tik *Sanidel* įmonėje. Be to, šis teismas pažymi, kad *Zako* buvo atsakinga už kitokias užduotis, nei derybos ir sutarčių sudarymas *Sanidel* naudai, t. y. montuojamų virtuvių padalinio personalo valdymą, ryšius ne tik su klientais, bet ir su visais tiekėjais ir paslaugų teikėjais, taip pat ne tik užsakymų lapų pildymą, bet ir planų, komercinių pasiūlymų rengimą ir virtuvių matavimus.
- 16 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad, viena vertus, užduotys, susijusios su derybomis dėl prekių pardavimo arba pirkimo atstovaujamojo naudai ir derybomis bei tokių sandorių sudarymu atstovaujamojo vardu ir jo naudai, ir, kita vertus, kitos su tuo nesusijusios užduotys yra vienodai svarbios. Jis nurodo, kad *Zako* atlygis už paslaugas ir komisinis atlyginimas buvo apskaičiuojami už visas šias paslaugas, nedarant skirtumo tarp šių dviejų veiklos rūšių.
- 17 Šiomis aplinkybėmis *tribunal de commerce de Liège* (Lježo komercinių bylų teismas, Belgija) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
  - „1. Ar [Direktyvos 86/653] 1 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad pagal ją reikalaujama, kad prekybos agentas ieškotų klientų ar tiekėjų ir juos lankytų už atstovaujamojo įmonės ribų?
  2. Ar [Direktyvos 86/653] 1 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad pagal ją prekybos agentas negali vykdyti kitų užduočių, nesusijusių su derybomis dėl prekių pardavimo arba pirkimo atstovaujamojo naudai ir derybomis bei tokių sandorių sudarymu atstovaujamojo vardu ir jo naudai?

3. Jei atsakymas į antrąjį klausimą būtų neigiamas, ar [Direktyvos 86/653] 1 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad pagal ją prekybos agentas gali vykdyti kitas užduotis, nesusijusias su derybomis dėl prekių pardavimo arba pirkimo atstovaujamojo naudai ir derybomis bei tokių sandorių sudarymu atstovaujamojo vardu ir jo naudai, tik jeigu tai yra papildoma veikla?“

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

- 18 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, kaip reikia kvalifikuoti pagrindinėje byloje nagrinėjamą susitarimą pagal nacionalinę teisę, ir visų pirma kelia klausimą, ar jis patenka į sąvoką „komercinio atstovavimo sutartis“, ar į sąvoką „paslaugų teikimo sutartis“, kaip tai suprantama pagal šią teisę.
- 19 Šiuo klausimu tik prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi priimti sprendimą dėl šio kvalifikavimo, atsižvelgdamas į pagrindinės bylos faktines ir teisines aplinkybes. Vis dėlto Teisingumo Teismas turi jurisdikciją aiškinti atitinkamas Direktyvos 86/653 nuostatas, šiuo atveju jos 1 straipsnio 2 dalį, ir pateikti šiam teismui naudingos informacijos, kuria remdamasis jis galėtų kvalifikuoti tą susitarimą pagal šią direktyvą.

Dėl pirmojo klausimo

- 20 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 86/653 1 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad aplinkybė, jog asmuo, turintis ilgalaikį įgaliojimą derėtis dėl prekių pardavimo ar pirkimo kito asmens naudai arba derėtis ir sudaryti tokius sandorius šio asmens vardu ir jo naudai, savo veiklą vykdo iš to kito asmens įmonės, trukdo jį laikyti „prekybos agentu“, kaip jis suprantamas pagal šią nuostatą.
- 21 Direktyvos 86/653 1 straipsnio 2 dalyje prekybos agentas apibrėžtas kaip „savarankiškai dirbantis tarpininkas, kuris turi ilgalaikį įgaliojimą derėtis dėl prekių pardavimo ar pirkimo kito asmens (toliau – atstovaujamas) naudai arba derėtis ir sudaryti tokius sandorius atstovaujamojo naudai ir jo vardu“.
- 22 Pirma, pažymėtina, kad, kaip nurodė visos šalys ir suinteresuotieji asmenys, pateikę pastabas Teisingumo Teismui, nei šioje, nei jokioje kitoje šios direktyvos nuostatoje nėra aiškiai įtvirtintos sąlygos, kad atitinkamą asmenį kvalifikuojant kaip „prekybos agentą“ jis turi vykdyti ekonominę veiklą už atstovaujamojo įmonės patalpų ribų.
- 23 Direktyvos 86/653 1 straipsnio 2 dalyje įtvirtintos trys būtinos ir pakankamos sąlygos, kad asmuo galėtų būti laikomas „prekybos agentu“. Pirma, toks asmuo turi būti savarankiškai dirbantis tarpininkas. Antra, jis turi būti saistomas ilgalaikės sutarties su atstovaujamoju. Trečia, jis turi vykdyti veiklą, kuria siekiama derėtis dėl prekių pardavimo ar pirkimo atstovaujamojo naudai arba derėtis ir sudaryti tokius sandorius atstovaujamojo vardu ir jo naudai.
- 24 Taigi pakanka, kad asmuo atitiktų šias tris sąlygas, kad būtų galima jį laikyti „prekybos agentu“, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 86/653 1 straipsnio 2 dalį, neatsižvelgiant į jo veiklos vykdymo sąlygas, jeigu jam netaikomos šios direktyvos 1 straipsnio 3 dalyje ir 2 straipsnyje numatytos išimties.
- 25 Antra, šia direktyva siekiama suderinti su komercinio atstovavimo sutarties šalių teisiniais santykiais susijusią valstybių narių teisę (2015 m. gruodžio 3 d. Sprendimo *Quenon K*, C-338/14, EU:C:2015:795, 22 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 26 Taigi, kaip matyti iš antros ir trečios konstatuojamųjų dalių, šia direktyva siekiama apsaugoti prekybos agentų ir atstovaujamųjų santykius, skatinti komercinių sandorių saugumą ir palengvinti prekybą tarp valstybių narių, suderinant jų teises sistemas komercinio atstovavimo srityje (2015 m. gruodžio 3 d. Sprendimo *Quenon K.*, C-338/14, EU:C:2015:795, 23 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 27 Kaip generalinis advokatas pažymėjo savo išvados 23 punkte, nustačius papildomas kvalifikavimo kaip „prekybos agento“, taigi ir Direktyvos 86/653 taikymo, sąlygas, palyginti su nustatytosiomis šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalyje, kaip antai veiklos vykdymo vietą ar veiklos vykdymo sąlygas, būtų apribota šios apsaugos aprėptis, taigi trukdoma įgyvendinti šia direktyva siekiamą tikslą.
- 28 Tokiomis aplinkybėmis, kadangi šioje direktyvoje nėra nuostatos, pagal kurią būtų reikalaujama, kad prekybos agentas savo veiklą vykdytų ne vienoje vietoje ar už atstovaujamojo įmonės ribų, konstatuotina, kad pagal tą direktyvą teikiama apsauga turi būti taikoma ir asmenims, kurie, kaip pagrindinėje byloje, savo veiklą vykdo iš šios įmonės (pagal analogiją žr. 1998 m. balandžio 30 d. Sprendimo *Bellone*, C-215/97, EU:C:1998:189, 13 punktą).
- 29 Taip aiškinti reikia juo labiau todėl, kad, kaip generalinis advokatas pažymėjo savo išvados 25 punkte, jeigu Direktyvos 86/653 1 straipsnio 2 dalis būtų aiškinama priešingai, ši apsauga nebūtų taikoma asmenims, kurie, pasinaudodami šiuolaikinių technologijų priemonėmis, vykdo užduotis, panašias į tas, kurias būdami ne vienoje vietoje vykdo prekybos agentai, visų pirma ieško klientų.
- 30 Vis dėlto pažymėtina, kad Direktyvos 86/653 taikymo sritis negali būti išplėsta taip, kad apimtų asmenis, neatitinkančius šio sprendimo 23 punkte primintų sąlygų, kurias asmuo turi atitikti, kad galėtų būti laikomas „prekybos agentu“, kaip jis suprantamas pagal šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalį.
- 31 Taigi, esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, vertindamas *in concreto* visas atitinkamų sutartinių santykių aplinkybes, turi patikrinti, ar šios sąlygos įvykdytos.
- 32 Nors, atliekant šį vertinimą, aplinkybė, jog agento veikla vykdoma iš atstovaujamojo įmonės, savaime negali pateisinti to, kad šis agentas nepatenka į sąvoką „prekybos agentas“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 86/653 1 straipsnio 2 dalį, ši aplinkybė neturi paveikti to agento savarankiškumo atstovaujamojo atžvilgiu. Kaip generalinis advokatas pažymėjo savo išvados 34 punkte, prekybos agento savarankiškumui gali būti pakenkta ne tik dėl atstovaujamojo instrukcijų laikymosi, bet ir dėl agento užduočių vykdymo sąlygų.
- 33 Viena vertus, kadangi šis agentas, būdamas atstovaujamojo įmonėje, yra labai arti jo, jis gali būti priverstas laikytis šio atstovaujamojo instrukcijų. Kita vertus, negalima atmesti, kad, gaudamas su šiuo buvimu susijusios materialinės naudos, kaip antai darbo vietą arba galimybę naudotis šios įmonės organizacine pagalba, šis agentas iš tikrųjų atsidurs padėtyje, kurioje negalės savarankiškai vykdyti savo veiklos nei jos organizavimo, nei su ja susijusios ekonominės rizikos požiūriu. Dėl pastarojo aspekto reikia pabrėžti, kad gaudamas tokią naudą atitinkamas agentas gali sumažinti savo veiklos išlaidas ir su savo veikla susijusią ekonominę riziką, jei atstovaujamas, mokėdamas agentui komisinį atlyginimą, neatsižvelgia į šį išlaidų sumažinimą.
- 34 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad *Zako* atstovas *Sanidel* įmonėse turėjo nuolatinę darbo vietą su tiesiogine telefono linija ir elektroninio pašto adresu. Šis teismas taip pat nurodo, kad neginčijama, jog šis atstovas buvo visiškai nepriklausomas ir vykdydamas užduotis savarankiškai bendravo visų pirma su klientais, tiekėjais ir paslaugų teikėjais.
- 35 Tokiomis aplinkybėmis neatrodo, nors tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kad, vykdydama veiklą iš *Sanidel* įmonės, *Zako* būtų praradusi savarankiškumą.

36 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 86/653 1 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad aplinkybė, jog asmuo, turintis ilgalaikį įgaliojimą derėtis dėl prekių pardavimo ar pirkimo kito asmens naudai arba derėtis ir sudaryti tokius sandorius šio asmens vardu ir jo naudai, savo veiklą vykdo iš to kito asmens įmonės, netrukdo jo laikyti „prekybos agentu“, kaip jis suprantamas pagal šią nuostatą, jeigu ši aplinkybė nekliudo šiam asmeniui savarankiškai vykdyti savo veiklos, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas.

Dėl antrojo ir trečiojo klausimų

37 Antruoju ir trečiuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 86/653 1 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad aplinkybė, jog asmuo vykdo ne tik veiklą, kuria siekiama derėtis dėl prekių pardavimo ar pirkimo kito asmens naudai arba derėtis ir sudaryti tokius sandorius šio asmens vardu ir jo naudai, bet ir kitokio pobūdžio veiklą to kito asmens naudai, jeigu tai nėra papildoma veikla, palyginti su pirmąja, trukdo jį laikyti „prekybos agentu“, kaip jis suprantamas pagal šią direktyvą.

38 Pirmiausia konstatuotina, kad iš pačios šios nuostatos formuluotės, primintos šio sprendimo 21 punkte, nematyti, kad asmuo, kuris vykdo ne tik šioje nuostatoje aiškiai nurodytas, bet ir kitas užduotis, negali būti laikomas prekybos agentu, kaip jis suprantamas pagal tą nuostatą.

39 Šiomis aplinkybėmis reikia atsižvelgti į Direktyvos 86/653 bendrą struktūrą ir tikslą, siekiant nustatyti, ar pagal šią direktyvą draudžiama prekybos agentui vykdyti kitas užduotis nei tos, kurios aiškiai nurodytos šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalyje.

40 Pirma, Direktyvos 86/653 1 straipsnio 3 dalyje ir 2 straipsnyje numatytos tam tikros aiškiai apibrėžtos atitinkamai sąvokos „prekybos agentas“ ir šios direktyvos taikymo srities išimtys. Išskyrus šios direktyvos 2 straipsnio 2 dalį, nė vienoje iš šių nuostatų nenumatyta situacija, kai prekybos agentas atstovaujamojo naudai vykdo kitas užduotis nei tos, kurios nurodytos tos pačios direktyvos 1 straipsnio 2 dalyje.

41 Pagal Direktyvos 86/653 2 straipsnio 2 dalį valstybėms narėms pripažįstama teisė numatyti, kad ši direktyva nebūtų taikoma tiems asmenims, kurių prekybos agento veikla pagal tų valstybių narių teisę yra laikoma papildoma.

42 Kaip generalinis advokatas iš esmės pažymėjo savo išvados 49–51 punktuose, pagal šią direktyvą iš principo nedraudžiama, kad prekybos agento veikla ir kitokio pobūdžio veikla galėtų būti vykdoma vienu metu, įskaitant atvejus, kai atitinkamas asmuo šią pirma nurodytą veiklą vykdo tik kaip papildomą arba kai, kaip nagrinėjamu atveju, ši veikla ir kitos jo vykdomos užduotys yra vienodai svarbios; tokios galimybės vienu metu vykdyti veiklą nepanaikina jokia kita tos pačios direktyvos nuostata.

43 Taigi, išskyrus atvejį, kai pagal Direktyvos 86/653 2 straipsnio 2 dalį valstybė narė nusprendžia netaikyti šios direktyvos asmenims, kurie prekybos agento veiklą vykdo kaip papildomą veiklą, – atrodo, kad pagrindinėje byloje taip nėra, – asmenys, vykdantys tokią prekybos agento veiklą, turi būti laikomi patenkančiais į šios direktyvos taikymo sritį, net jei ši veikla ir kitokio pobūdžio veikla būtų vykdoma vienu metu.

44 Antra, Direktyvos 86/653 1 straipsnio 2 dalies aiškinimas, kad ši nuostata netaikoma asmenims, kurie prekybos agento veiklą ir kitokio pobūdžio veiklą vykdo vienu metu, prieštarautų šio sprendimo 26 punkte primintam šios direktyvos tikslui apsaugoti prekybos agento ir atstovaujamojo santykius.

- 45 Šiuo klausimu, viena vertus, konstatuotina, kad negalima netaikyti šios apsaugos prekybos agentui, motyvuojant tuo, kad su atstovaujamoju jį siejančioje sutartyje numatytas kitų užduočių, nesusijusių su prekybos agento veikla, vykdymas. Jeigu būtų aiškinama priešingai, atstovaujamas galėtų išvengti imperatyvių Direktyvos 86/653 nuostatų, visų pirma susijusių su jos pareigomis prekybos agentui, numatydamas sutartyje kitas užduotis, nesusijusias su prekybos agento veikla.
- 46 Kita vertus, vykdamas Direktyvos 86/653 1 straipsnio 2 dalyje nurodytas prekybos agento užduotis, t. y. derantis dėl prekių pardavimo ar pirkimo arba derantis ir sudarant tokius sandorius atstovaujamojo vardu ir jo naudai, kartu gali būti teikiamos, atsižvelgiant į atitinkamo sektoriaus ypatumus, prekybos agento paslaugos, kurios, nors ir griežtai nepriskirtinos prie derybų ar sutarčių sudarymo atstovaujamojo naudai, yra šios veiklos dalis.
- 47 Taigi Direktyvos 86/653 1 straipsnio 2 dalies aiškinimas, kad prekybos agento statusas negali būti taikomas asmenims, kurie prekybos agento veiklą ir vienos ar daugiau rūšių kitokio pobūdžio veiklą vykdo vienu metu, galėtų lemti tai, kad į šios nuostatos taikymo sritį iš tikrųjų nepatektų didelis asmenų skaičius, taigi ši direktyva taptų iš dalies neveiksminga.
- 48 Vadinas, reikia konstatuoti, kad Direktyva 86/653 iš principo nedraudžia, kad prekybos agentas, kaip jis suprantamas pagal šią nuostatą, vykdytų atstovaujamojo naudai kitas užduotis nei tos, kurios aiškiai nurodytos Direktyvos 86/653 1 straipsnio 2 dalyje.
- 49 Vis dėlto, atsižvelgiant į šio sprendimo 23 punkte primintas sąlygas, reikia patikslinti, jog tai, kad tas pats asmuo vienu metu vykdo prekybos agento veiklą ir kitokio pobūdžio veiklą, neturi paveikti jo, kaip savarankiškai dirbančio tarpininko, statuso.
- 50 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į visas bylos aplinkybes, kaip antai vykdomų užduočių pobūdį, jų vykdymo sąlygas, į tai, kokią dalį visos suinteresuotojo asmens veiklos sudaro šios užduotys, į atlyginimo nustatymo tvarką arba į realiai kylančią ekonominę riziką, turi patikrinti, ar tai, kad ieškovė pagrindinėje byloje to paties asmens naudai vykde atstovavimo veiklą ir vienodai svarbią kitokio pobūdžio veiklą, kliudė jai savarankiškai vykdyti atstovavimo veiklą.
- 51 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį ir trečiąjį klausimus reikia atsakyti, kad Direktyvos 86/653 1 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad aplinkybė, jog asmuo vykdo ne tik veiklą, kuria siekiama derėtis dėl prekių pardavimo ar pirkimo kito asmens naudai arba derėtis ir sudaryti tokius sandorius šio asmens vardu ir jo naudai, bet ir kitokio pobūdžio veiklą to kito asmens naudai, jeigu tai nėra papildoma veikla, palyginti su pirmąja, netrukdo jo laikyti „prekybos agentu“, kaip jis suprantamas pagal tą nuostatą, tačiau ši aplinkybė neturi kliudyti jam savarankiškai vykdyti šią pirma nurodytą veiklą, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 52 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

- 1. 1986 m. gruodžio 18 d. Tarybos direktyvos 86/653/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su savarankiškai dirbančiais prekybos agentais, derinimo 1 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad aplinkybė, jog asmuo, turintis ilgalaikį įgaliojimą derėtis dėl prekių pardavimo ar pirkimo kito asmens naudai arba derėtis ir sudaryti tokius sandorius šio**

asmens vardu ir jo naudai, savo veiklą vykdo iš to kito asmens įmonės, netrukdo jo laikyti „prekybos agentu“, kaip jis suprantamas pagal šią nuostatą, jeigu ši aplinkybė nekliudo šiam asmeniui savarankiškai vykdyti savo veiklos, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

2. Direktyvos 86/653/EEB 1 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad aplinkybė, jog asmuo vykdo ne tik veiklą, kuria siekiama derėtis dėl prekių pardavimo ar pirkimo kito asmens naudai arba derėtis ir sudaryti tokius sandorius šio asmens vardu ir jo naudai, bet ir kitokio pobūdžio veiklą to kito asmens naudai, jeigu tai nėra papildoma veikla, palyginti su pirmąja, netrukdo jo laikyti „prekybos agentu“, kaip jis suprantamas pagal tą nuostatą, tačiau ši aplinkybė neturi kliudyti jam savarankiškai vykdyti šią pirma nurodytą veiklą, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Parašai.